

**Informacja do BIP o wynikach kontroli doraźnej
Placówki Opiekuńczo- Wychowawczej, ul. Okrzei 4, 87-600 Lipno**

sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2014r., poz.782 z późn. zm.) art. 4 ust.1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a

I. Cel kontroli:

Przestrzeganie praw dziecka oraz zapewnienie właściwej pracy opiekuńczej i wychowawczej w placówce, w związku z informacją przekazaną przez Rzecznika Praw Dziecka.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 16,17,23 i 24 kwietnia 2015 roku.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

W związku z pismem z Biura Rzecznika Praw Dziecka z dnia 10.03.2015 r., znak ZEW.43.26.2015.JR, dotyczącym konieczności zweryfikowania realizacji wniosków i zaleceń wydanych Dyrektorowi POW w Lipnie, przez Biuro Rzecznika Praw Dziecka w dniu 17 lutego 2015 r., inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej przeprowadzili w Placówce Opiekuńczo- Wychowawczej w Lipnie, kontrolę doraźną.

W trakcie kontroli zapoznano się z dokumentacją prowadzoną przez wychowawców i specjalistów, przeprowadzono rozmowę z Dyrektorem placówki, psychologiem, pedagogiem . Istotnym elementem kontroli była bezpośrednia obserwacja funkcjonowania wychowanków oraz rozmowy z dziećmi podczas spotkań w kilku podgrupach.

W zakresie uwag i wniosków wskazanych w piśmie z Biura Rzecznika Praw Dziecka ustalono, co następuje:

a) w zakresie zapisu 1

Przeprowadzić diagnozę występowania zjawiska przemocy fizycznej i psychicznej w Placówce oraz podjąć skuteczne działania w celu jej eliminacji, a także służące budowaniu poczucia bezpieczeństwa u dzieci. Bezwzględnie zaprzestać stosowania przemocy przez dorosłych wobec dzieci (w tym przemocy psychicznej).

Na podstawie informacji przekazanych przez Dyrektora placówki ustalono, iż w dniu 25.02.2015 r. została przeprowadzona wśród wychowanków placówki ankieta, mająca na celu ustalenie czy w placówce występuje zjawisko przemocy fizycznej lub psychicznej. Wyniki ankiety, z którymi zostali zapoznani inspektorzy przeprowadzający kontrolę, nie wskazują na występowanie zjawiska przemocy ze strony dorosłych w placówce, natomiast pojedyncze osoby wskazywały na rówieśników jako sprawców przemocy (głównie przemocy słownej). Ponadto inspektorzy WPS przeprowadzili bezpośrednią rozmowę z wychowankami placówki w dniu 23 kwietnia 2015 r. W celu zwiększenia rzetelności oraz możliwości weryfikacji wypowiedzi na poszczególne zagadnienia, spotkania z dziećmi odbywały się w 3 – 4 osobowych grupach. Żaden z wychowanków nie skarżył się na występowanie zjawiska przemocy psychicznej lub fizycznej w placówce ze strony dorosłych. Dzieci wypowiadały się, iż mają dobry kontakt z wychowawcami, ponadto w sytuacjach trudnych mogą liczyć na wsparcie pedagoga oraz psychologa. Z wypowiedzi dzieci wynika, iż nasilone zjawisko przemocy rówieśniczej skończyło się z chwilą opuszczenia placówki przez dwóch wychowanków, którzy obecnie umieszczeni zostali w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych.

b) w zakresie zapisu 2 i 12

Wspierać wszechstronny rozwój dzieci poprzez rozpoznawania i rozwijanie jego zainteresowań, uzdolnień i umiejętności, zgodnie z art.93 ust.4 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, § 18 ust.1 pkt 12 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Podjąć działania zmierzające do stworzenia dla wychowanków ciekawych dla nich zajęć.

Koniecznym wydaje się staranniejsza organizacja zajęć dla dzieci w czasie wolnym, od nauki (rozwijanie zainteresowań oraz atrakcyjnie wypełniony czas wolny to ważne elementy socjalizacji dzieci).

Analiza dokumentacji dotyczącej ww. zagadnień wykazała, iż w placówce działa wiele sekcji umożliwiających wychowankom realizację swoich pasji i zainteresowań tj:

- sekcja dziennikarska,
- sekcja kulinarna,
- sekcja sportowa,
- sekcja komputerowa,
- sekcja rozrywkowa (organizacja imprez, zajęcia plastyczne).

Sekcja dziennikarska działa od października 2014 r. Praca w tej sekcji polega na comiesięcznym redagowaniu gazetki POW, po uprzednim zebraniu bieżących informacji. Każdy nowy numer wydawany jest do 10 dnia miesiąca.

W ramach sekcji kulinarnej dzieci mają możliwość samodzielnego przygotowania posiłków zgodnie ze swoimi preferencjami, zajęcia odbywają się głównie w sobotę, zgodnie z harmonogramem zajęć kulinarnych na rok szkolny 2014/2015. Dzieci w rozmowie podkreśliły, że zajęcia te odbywają się systematycznie, a udział w nich jest dobrowolny.

W ramach zajęć sportowych odbywają się zajęcia: tenis stołowy, tenis ziemny (realizowany na korcie tenisowym na terenie Lipna), piłkarzyki, zajęcia ruchowe na świeżym powietrzu, zajęcia ruchowe do muzyki tanecznej. Przedstawiono sprawozdanie z działalności za okres od października 2014 do marca 2015. Ponadto placówka organizuje konkursy z nagrodami np. raz w miesiącu rozgrywki w piłkarzyki oraz wyjścia na zawody sportowe.

W ramach sekcji rozrywkowej organizowane są imprezy na terenie placówki np. Andrzejki, Konkurs Karaoke, Pidzama Party, Kalambury. W placówce odbywają się ponadto zajęcia plastyczne, podczas których dzieci wykonują prace w różnych technikach tj. malowane farbami, kredkami, z masy solnej. Organizowane są konkursy plastyczne połączone z przyznaniem nagród (Maska karnawałowa, Dekoracja andrzejkowa, Ziemia mój skarb). Ponadto wychowankowie zgodnie ze swoimi zainteresowaniami mogą brać udział w zajęciach SKS w szkole oraz zajęciach organizowanych przez Miejskie Centrum Kultury w Lipnie. Placówka organizuje, w miarę możliwości finansowych, wyjazdy i wycieczki. W okresach wolnych od nauki zapewnia wychowankom ciekawą organizację czasu wolnego (22.11.2014 r.- wycieczka do Torunia połączona ze spektaklem w teatrze, 7.12.2014 r.- Półmaraton Świętych Mikołajów, 12.12.2014 r.- Family Park w Bydgoszczy, zajęcia na basenie, kino, McDonald).

Należy podkreślić, iż udział w zajęciach organizowanych w czasie wolnym od nauki, jest dobrowolny, wychowankowie młodsi chętnie uczestniczą w różnego typu zajęciach natomiast młodzież preferuje zajęcia sportowe w towarzystwie rówieśników i wykazuje mniejsze zainteresowanie innymi zajęciami. W czasie rozmowy dwóch starszych wychowanków zgłosiło zainteresowanie ćwiczeniami w siłowni prowadzonymi w Klubie Fitness.

c) w zakresie zapisu 3

Zapewnić dzieciom dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów (w tym drugiego śniadania zabieranego do szkoły), zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Na dzień kontroli w dniu 16 kwietnia br. w lodówce, w aneksie kuchennym znajdowały się produkty spożywcze umożliwiające wychowankom przygotowanie posiłku. Ponadto w trakcie rozmowy dzieci potwierdziły, iż w każdej chwili mają możliwość przygotowania kanapek oraz otrzymania napoju. Drugie śniadanie wychowankowie przygotowują podczas śniadania i zabierają je do szkoły. Na bieżąco zapewniony jest dostęp do jabłek.

d) w zakresie zapisu 4

Zbadać problem sygnalizowany przez wychowanków dotyczący jakości i ilości podawanego im pożywienia. Jeśli racje są niewystarczające lub nieodpowiednie pod względem wartości odżywczych, należy zmienić jadłospis.

Podczas rozmowy wychowankowie nie zgłaszali zastrzeżeń dotyczących jakości i ilości pożywienia. Na pytanie czy istnieje możliwość tzw. „dokładki” udzielili pozytywnej odpowiedzi. Dzieci otrzymują 5 posiłków, mają dostęp do słodczy i świeżych owoców, ich preferencje dotyczące posiłków są brane pod uwagę przy sporządzaniu jadłospisów. W ocenie inspektorów przeprowadzających kontrolę, jadłospisy są urozmaicone. Oceny jadłospisów po względem wartości odżywczych dokonuje WSSE, kontrole Sanepidu w latach ubiegłych bez negatywnych uwag.

e) w zakresie zapisu 5

Dokonać analizy działań wychowawczych podejmowanych przez pracowników Placówki. Zaprzestać stosowania interwencji policyjnych jako metody wychowawczej. Konieczność podejmowania przez policję częstych interwencji wobec wychowanków może świadczyć o nieskuteczności metod wychowawczych stosowanych w Placówce.

Działania wychowawcze podejmowane przez pracowników placówki, w ocenie inspektorów kontrolujących są adekwatne do zaistniałych sytuacji. Interwencje Policji, są stosowane tylko w przypadkach, w których inne metody wychowawcze takie jak perswazja czy rozmowa zawodzą oraz w przypadku zagrożenia życia i zdrowia wychowanków (agresja w stosunku do innych, niszczenie mienia placówki, alkohol, narkotyki). W okresie od października 2014 r. do kwietnia 2015 r. Policja interweniowała 2 razy: w jednym przypadku sytuacja dotyczyła znieważenia wychowawcy przez wychowankę, w tym naruszenia jego nietykalności cielesnej, a w drugim przypadku Policja została poinformowana, iż wychowanka nie powróciła do placówki o umówionej godzinie.

f) w zakresie zapisu 6

Zapewnić wychowankom większy dostęp do pomocy psychologiczno- pedagogicznej w celu podniesienia efektywności pracy.

W placówce zatrudniony jest psycholog w wymiarze 0,5 etatu. Psycholog pracuje zgodnie z ustalonym planem pracy 2 - 3 razy w tygodniu i w co drugą sobotę. Do zadań psychologa należy: przygotowanie diagnozy psychofizycznej dla każdego wychowanka, prowadzenie arkuszy badań i obserwacji psychologicznych oraz wsparcie psychologiczne wychowanków. Jak wynika z rozmowy, dzieci mają dobry kontakt z psychologiem, mogą zwrócić się do niego w każdym przypadku. Psycholog prowadzi zajęcia indywidualne, terapeutyczne oraz zajęcia grupowe. Tematy zajęć grupowych konsultowane są z wychowankami. W okresie od października 2014r. do kwietnia 2015r. psycholog przeprowadził zajęcia o następującej tematyce:

- obowiązek szkolny, wagary, ucieczki z placówki,

- zagrożenia – alkohol, papierosy, narkotyki,
- dopalaczom mówimy NIE,
- kradzieże, wulgaryzmy, zachowania agresywne,
- konflikty – z wychowawcami, rówieśnicze, z prawem.

Pedagog zatrudniony w placówce w pełnym wymiarze czasu pracy, pracuje 3 razy w tygodniu 7.00-15.00, 2 razy w tygodniu od 10.00-18.00 oraz 1 raz w miesiącu w sobotę 7.00-15.00.

Pedagog podobnie jak psycholog sporządza diagnozy psychofizyczne, prowadzi arkusze badań i obserwacji pedagogicznych dla każdego dziecka oraz zajęcia indywidualne i grupowe. Zajęcia indywidualne to głównie zajęcia wyrównawcze, natomiast grupowe dotyczą profilaktyki pedagogicznej z elementami terapii pedagogicznej. Ponadto inspektorzy kontrolujący placówkę zapoznali się z dokumentacją, która wskazuje iż praktycznie każdy wychowawca prowadzi z dziećmi zajęcia stosownie do swoich kwalifikacji. Ponadto wychowankowie mają możliwość uczestniczenia w zajęciach socjoterapeutycznych na terenie placówki, organizowanych przez Poradnię Psychologiczno- Pedagogiczną w Lipnie.

g) w zakresie zapisu pkt 7

Dostosować do obowiązujących przepisów prawa dokumentację obrazującą funkcjonowanie Placówki zgodnie z uwagami zawartymi w przekazanej Informacji.

W trakcie czynności kontrolnych inspektorzy kontrolujący placówkę zapoznali się z regulaminem organizacyjnym POW w Lipnie, którego integralną częścią jest *Procedura Nr 14 Przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i wniosków*. Zgodnie z uwagami przekazanymi przez Biuro Rzecznika Praw Dziecka zapisy w regulaminach dotyczących kar i nagród zostały zmienione, modyfikacji uległ również regulamin przyznawania kieszonkowego.

h) w zakresie zapisu pkt 8

Prowadzone w placówce plany pomocy dziecku i karty pobytu dziecka powinny być dostosowane do wymogów określonych w § 15 i 17 ust.1 rozporządzeniu w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Placówka prowadzi dla każdego dziecka plan pomocy oraz kartę pobytu zgodnie z rozporządzeniem w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Plany pomocy ustalane są niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej wychowanka. Plany zawierają: cel pracy z dzieckiem, działania długoterminowe i krótkoterminowe, modyfikowane są nie rzadziej niż co pół roku, zawierają wszystkie obszary wyszczególnione w rozporządzeniu. Na podstawie analizy ww. dokumentacji stwierdzono uchybienia w dokumentacji prowadzonej przez wychowawcę [REDAKTOWANE] tj. lakoniczne i mało czytelne wpisy w karcie pobytu wychowanki. W trakcie trwania kontroli podjęte zostały przez Dyrektora działania mające na celu zniwelowanie stwierdzonych nieprawidłowości.

Wzory planów oraz kart pobytu zostały opracowane przez inspektorów WPS i przekazane Dyrektorom placówek podczas narady szkoleniowej w 2012r., po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

i) w zakresie zapisu pkt 9

Rozważyć zwiększenie liczby zajęć związanych z profilaktyką uzależnień i bezwzględnie dokonywać oceny skuteczności podejmowanych działań.

Zajęcia z profilaktyki uzależnień realizowane są głównie przez specjalistów zatrudnionych w placówce oraz pracowników poradni psychologiczno- pedagogicznej. Podczas spotkania dzieci potwierdziły, że realizowane są ww. zajęcia oraz rozmowy z wychowawcami na temat ryzykownych zachowań oraz negatywnych konsekwencji dla zdrowia i życia uzależnień takich jak: picie alkoholu, palenie papierosów, zażywanie narkotyków, zbyt wczesne podjęcie współżycia, wagarowanie, uciezki, uzależnienia od Internetu i gier.

j) w zakresie zapisu pkt 10

Zasadnym wydaje się przeanalizowanie zachowań, za które wyciągane są wobec wychowanków konsekwencje lub przyznawane nagrody (wraz z opisem procedury odwoławczej od konsekwencji), tak aby dzieci czuły się sprawiedliwie nagradzane i karane, a stosowane wobec nich metody wychowawcze służyły procesowi ich usamodzielnienia. Stosowane kary nie mogą naruszać godności dziecka oraz praw określonych w obowiązujących przepisach prawa powszechnego.

Analiza zasadności przyznawania nagród i kar nie budzi zastrzeżeń. Ponadto dzieci podczas rozmowy wykazały znajomość zachowań, za które mogą ponieść określone regulaminowo konsekwencje. Wychowankowi przysługuje prawo do odwołania się kary w formie pisemnej do Dyrektora placówki.

k) w zakresie zapisu pkt 11

Należy położyć większy nacisk na pracę indywidualną z dzieckiem prowadzoną przez pedagoga i psychologa poprzez dążenie do osiągnięcia zamierzonych celów sformułowanych w indywidualnie opracowanym planie pomocy dziecka, dbanie o wszechstronny rozwój dziecka oraz prawidłowe dobieranie metod postępowania wobec niego (m.in., aby nie zachodziła bezwzględna konieczność umieszczenia w ośrodku wychowawczym).

Analiza dokumentacji wychowanków wykazała, iż w przypadku każdego wychowanka po umieszczeniu w placówce sporządzana jest diagnoza psychofizyczna, która zawiera m.in. wskazania do dalszej pracy z dzieckiem, ujęte następnie w planie pomocy dziecku. Z uwagi na liczbę wychowanków wymagających wsparcia, pracę indywidualną z dzieckiem prowadzą nie tylko pedagog czy psycholog, ale również przygotowani

merytorycznie wychowawcy. W zależności od konkretnych potrzeb ustalany jest program zajęć dostosowany do potrzeb dziecka np. w przypadku [REDAKTOWANE], dziecka z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, przyjęto Program zajęć rewalidacyjnych, który realizuje wychowawca posiadający odpowiednie przygotowanie w tym zakresie. Każde zajęcia odnotowywane są w Karcie udziału w zajęciach specjalistycznych wraz z opisem efektu oddziaływań i wskazaniemi do dalszej pracy z wychowankiem.

Każde dziecko, stosownie do zdiagnozowanych potrzeb otrzymuje wsparcie specjalistyczne, zarówno na terenie placówki, jak również szkoły, do której uczęszcza oraz Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej.

Podkreślić należy, iż w przypadku młodszych dzieci nie występują problemy z aktywnym i chętnym uczestnictwem w zajęciach dodatkowych, natomiast dzieci starsze niejednokrotnie odmawiają udziału w zajęciach, odrzucając proponowaną pomoc i wsparcie.

l) w zakresie zapisu pkt 13

Rozważyć wprowadzenie spotkań dla kadry pedagogicznej ze specjalistami spoza Placówki w zakresie pomocy superwizyjnej. Tego rodzaju wsparcie i pomoc pozwala pracownikom na ocenę podejmowanych przez siebie działań, stosowanych metod i form pracy. Ułatwia wypracowanie twórczych metod radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, stresowymi oraz zapobiega wypaleniu zawodowemu.

Po rozmowie z Dyrektorem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lipnie wyznaczony został pracownik, który prowadzi spotkania z pracownikami na terenie placówki.

m) w zakresie zapisu pkt 14

Rozważyć wprowadzenie szkoleń dla kadry Placówki w zakresie stosowanych metod wychowawczych i radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

W placówce 1 raz w miesiącu odbywają się szkolenia wewnętrzne prowadzone przez pracowników placówki.

Ponadto organizowane są również szkolenia prowadzone przez nauczycieli szkół do, których uczęszczają uczniowie np. w dniu 12.12.2014 r.- „Praca z uczniem niedostosowanym społecznie – rozwiązania wychowawcze i instytucjonalne” oraz Poradnie Psychologiczno- pedagogiczną w Lipnie: 24.09.2014 r.- „, Trening umiejętności wychowawczych”.

W każdym roku planowany jest blok szkoleń z instytucjami współpracującymi z POW w Lipnie tj. PCPR, Policję, PPP oraz kuratorów. Tematy szkoleń obejmują takie zagadnienia jak: zachowanie w sytuacjach kryzysowych - bunt, ucieczka, agresja - sposoby radzenia sobie z zachowaniami i przeciwdziałania im, usamodzielnienia wychowanków, obowiązki i uprawnienia kuratorów rodzinnych w zakresie nadzoru nad rodzinami dotkniętymi problemami wychowawczymi.

Zespół kontrolny:

Samodzielny Zespół ds.

Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej

Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej